

שים לב: מן השאלות שתענה עליהן, לפחות שתי שאלות חייבות לכלול קטע מקור.

פרק ראשון (20 נקודות)

בפרק זה ענה על שאלה אחת בנושא שלמדת:
בית שני (שאלות 1-3)

או

ערים וקהילות בימי הביניים: בגדד (שאלות 4-6) או **פראג** (שאלות 7-9)

ממדינת מקדש לעם הספר – בית שני (20 נקודות)

אם למדת נושא זה, ענה על אחת מן השאלות 1-3.

1. מקור – הורדוס מלך "חסות"

לפניך קטע מספרו של היסטוריון בן זמננו, אברהם שליט, העוסק בדמותו של הורדוס ובפועלו.

החקלאות לא הייתה המקור היחיד לעושר שהביא שלטונו של הורדוס. הרבה שקד המלך גם על פיתוח דרכי המסחר [...] הורדוס היה שליט בעל דמיון ועין רואה והבין את הצורך הדוחק במרכזים עירוניים לפיתוח מסחר הארץ. ראוי לזכור בראש ובראשונה את ירושלים בירת המלכות. אין ספק שירושלים לא זו בלבד שהייתה מרכזה הדתי והרוחני של הארץ כולה, אלא גם עיקר מרכזו של סחר הפנים. [...] הוא השתדל לסייע לה על ידי פיתוח העיר גם מצד יכולתה לשמש מקום מגורים לתושבים רבים וגם מצד רווחתם של עסקים. אפשר להבין לרוחם של בני תקופתו, שנתמלאו זוועה ושאת נפש [בוז] למראה דרכיו ומעשיו של המלך בעסקי הציבור והיחיד. אבל אנו, שעומדים ומתבוננים בדרכי האיש והמלך בריחוק זמן של אלפיים שנה [...] נראה בו אחד המחדשים המדיניים עזי הלב וחרפי השכל הגדולים, שקמו לעם היהודי בתקופה העתיקה [...]. מנהיגי האומה [בני תקופתו] השכיחו במתכוון את זכרו של הורדוס מלב האומה, [...] את הטוב שעשה הורדוס שכחו ואת הזוועות שמרו לדורות עד שנשאר רק השם "הורדוס הרשע" ו"העבד האדומי". אבל ההיסטוריון של ימינו חייב לכוונתו בשם היאה לו: הורדוס מלך ישראל.

(מעובד על פי שליט, א' [1960]. הורדוס המלך. ירושלים: מוסד ביאליק, עמ' 170, 341-342)

- א.** כיצד כותב הקטע רואה את דמותו של הורדוס? הצג מתוך הקטע שתי פעולות של הורדוס שאפשר לבסס עליהן תפיסה זו. (10 נקודות)
- ב.** על פי הקטע, הצג את דמותו של הורדוס בעיני בני תקופתו. הבא שתי דוגמאות לביסוס תפיסתם על פי מה שלמדת. (10 נקודות)

/המשך בעמוד 3/